

Årsrapport 2023

SVALBARDS
MILJØVERN FOND

Innhold

Del I. Leders beretning	3
Del II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall.....	4
Samfunnsoppdraget	4
Organisering	4
Presentasjon av utvalgte hovedtall	5
Søknadsprosessen	8
Del III. Årets aktiviteter og resultater	9
Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk i 2023	9
Tildelingsbrev med prioriteringer for budsjettåret 2023	10
Prioriteringer	10
Måloppnåelse og resultatkrav	11
Daglig drift	11
Prosjekter tildelt støtte i 2023	12
Ferdigstilte prosjekter 2023	20
Eksempler på ferdigstilte prosjekter i 2023.....	21
Prosjektnummer 20/73: FOSSIL – Longyearbyen Lokalstyre	21
Prosjektnummer 19/129: NanoCarriers Svalbard - NIVA.....	22
Prosjektnummer 19/65: Moving Coasts - UNIS.....	23
Prosjektnummer 19/130: Marin forsøpling – mengder, kilder og transportveier - SALT	24
Prosjektnummer 20/40: Informasjonstavler Fugler og dyr, Kyststien - Birdlife Svalbard.....	25
Prosjektnummer 23/7 Prosjekt Isfjorden – Svalbard turn idrettslag (Aktiv i friluft).....	26
Prosjektnummer 19/73 Sjørøye: vandring i sjø – Akvaplan NIVA.....	27
Prosjektnummer 22/64 - Søppeltokt og mikroplast i havet og på land – Polarflokkene Barnehage	28
Ressursbruk	29
Del IV. Styling og kontroll i virksomheten	30
Del V. Vurdering av framtidsutsikter	30
Del VI. Årsregnskap – Svalbards miljøvernfond.....	31
Ledelseskommentar til årsregnskapet 2023.....	31
Oppstilling til bevilgningsrapportering	32
Fondsregnskap.....	33

Del I. Leders beretning

Det er gledelig å konstatere at tildelingene fra fondet i 2023 er tilbake på omtrent samme omfang som de var før pandemien. Det har tatt tid å hente seg inn igjen etter at det i 2021 var nær full stopp i inntektsgrunnlaget og dermed også i tildelingene fra fondet. Gradvis har antall tilreisende til Svalbard tatt seg opp igjen, og i 2023 kunne fondet tildele 18.1 millioner kroner til 52 prosjekter. I de 16 årene fondet har eksistert er det tildelt i underkant av 200 millioner kroner til omtrent 750 forskjellige prosjekter. Det er et betydelig bidra til arbeidet med å ivareta Svalbards natur og kulturminner.

Det er også gledelig å se at antall søknader øker i takt med at det blir mer penger å dele ut. Likevel er vi ikke på samme nivå som før pandemien. Fortsatt er det slik at det er flest forskningssøknader. Disse er ofte også gode søknader både formelt og faglig fordi mange forskere har lang erfaring med skriving av søknader. Styret er klar over at dette kan være en utfordring i søknadsbehandlingen og iverksatte i 2022 flere tiltak med mål om både å heve kvaliteten på søknadene og å få flere søknader fra andre en forskere. Blant annet ble det utarbeidet en liste med tips til hva som karakteriserer en god søknad og hvilke krav som må oppfylles for at en søknad skal kunne godkjennes. Erfaringene fra 2023 tilsier at vi ikke er helt i mål ennå på disse punktene. Styret ønsker flere søknader fra lokalt næringsliv, frivillige organisasjoner og enkeltpersoner på Svalbard. Søknader/prosjekter som viser en tydelig og rask miljøgevinst på Svalbard, vil være spesielt interessante. Styret ønsker også en hyppigere oppfølging av prosjektene inkludert flere befaringer når vi er tilstede på Svalbard. Både sekretariat og styret vil være positive til de som tar kontakt og etterspør råd og veiledning om utarbeidelse av søknader.

Styret har nå fungert i to år. Det er innarbeidet gode rutiner og samarbeidsformer internt i styret. Vi er blitt bedre kjent og samarbeidet fungerer godt. Et styremedlem har hatt permisjon i 2023. Beklageligvis har dette vært et av to medlemmer i styret som har lokal tilknytning og den eneste som er permanent bosatt i Longyearbyen. Det er viktig for styret å ha en «lyttepost» lokalt for å få med seg det som rører seg lokalt på Svalbard av betydning for fondet. Styret mener likevel at vi klarer å dekke dette tilfredsstillende fordi de andre styremedlemmene har lang og bred erfaring fra Svalbard og flere av dem har også vært bosatt på øygruppen i lengre tid, og fordi sekretariatet er lokalisert hos Sysselmeisteren.

Styret forventer at inntektsgrunnlaget framover vil holde seg minst på samme nivå som i 2023 dersom det ikke skjer uventede hendelser som eksempelvis pandemien. Inntektene fra tilreisende til Svalbard med fly vi trolig fortsette å øke noe. Det må også bemerkes at realverdien av avgiften på 150 kr per tilreisende – som ble fastsatt da fondet ble opprettet for 16 år siden – er kraftig redusert, særlig med den inflasjonen vi har hatt de siste par årene.

Pål Prestrud
styreleder

Del II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Samfunnsoppdraget

Svalbards miljøvernfond ble opprettet i 2007 og er et økonomisk virkemiddel i miljøvernarbeidet på Svalbard. Fondet er hjemlet i svalbardmiljøloven og får inntekter primært fra en miljøavgift som pålegges tilreisende. Fondet tildeler årlig midler til miljøvernprosjekter, etter søknad fra private og offentlige virksomheter, privatpersoner og organisasjoner. Formålet er å støtte tiltak som direkte og indirekte bidrar til å beskytte naturmiljø og kulturminner på Svalbard. Fondets midler skal bidra til å sikre at Svalbards særpregede villmarksnatur bevares som grunnlag for opplevelse, kunnskap og verdiskapning. Fondet skal også arbeide for å initiere og stimulere gode prosjekter og tiltak som har til formål å ivareta de høye miljømål som er satt for Svalbard.

Organisering

Svalbards miljøvernfond er et statlig fond underlagt Klima- og miljødepartementet. Fondet er organisert med et styre og et sekretariat. Sekretariatet er lokalisert hos Sysselmesteren på Svalbard. Styrets medlemmer utnevnes av Klima- og miljødepartementet, og styreleder er fondets virksomhetsleder. Styret har en sammensatt kompetanse innen ulike fagområder og har god kjennskap til miljøutfordringer og samfunnsforhold på Svalbard. I 2023 har styret bestått av følgende personer (navn / funksjonstid):

Pål Prestrud (leder)	2021 – 2025
Hilde Henningsen (nestleder)	2021 – 2025 (permisjon)
Andrine Kylling	2021 – 2025
Berit Lein	2022 – 2026
Trond Espen Haug	2022 – 2026
Steinar Rorgemoen	2022 – 2026

Sysselmesteren på Svalbard har organisert sekretariatsfunksjonen gjennom en relativt fristilt rådgiverstilling i administrasjonsavdelingen. Rådgiveren har ansvar for daglig drift og er sekretær for styret. Sysselmesteren sørger også for regnskap, arkiv, IT, og annen administrativ støtte. Samlet utgjør administrasjonen av fondet ca. 2 årsverk hos Sysselmesteren. Ansatte følger ordinært personalreglement hos Sysselmesteren med åremålsstillinger.

Sekretariatet er i 2023 driftet av:

Hanne Eriksen (seniorrådgiver, sekretær for Svalbards miljøvernfond)
Siv Eide (førstekonsulent, økonomi)

Daglig drift av Svalbards miljøvernfond omfatter planlegging og ledelse av fondets virksomhet og oppfølging av de oppdrag som styret gir. Sekretariatet har ansvar for kunngjøring av tilskuddsmidler, forberedelse og innstilling av saker for styret, utbetaling av midler og oppfølging av prosjekter. Gode rutiner og systemer for oppfølging av prosjektporteføljen bidrar til god kontrollstyring og effektiv utnyttelse av fondets midler.

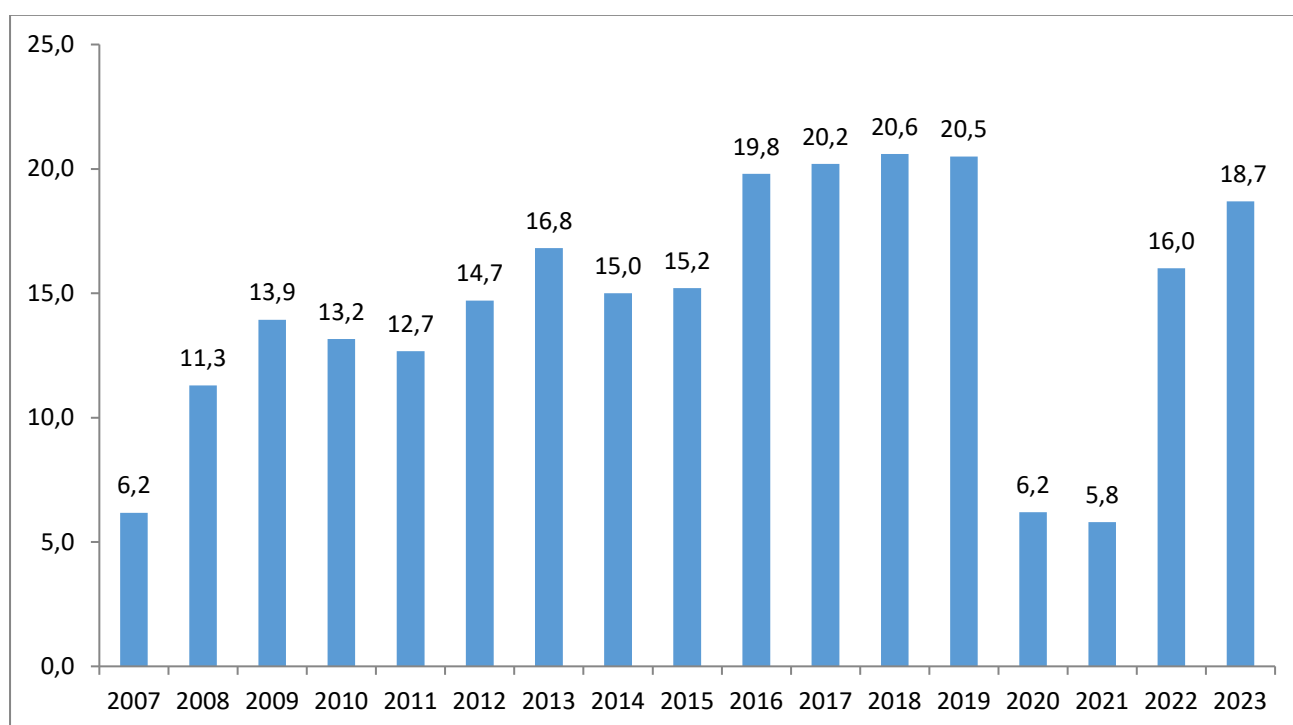
Svalbards miljøvernfond har som mål å være en åpen og utadrettet virksomhet. Sekretariatet er tilgjengelig for publikum gjennom møter, på kontoret eller ved kontakt på telefon og e-post. Fondet har en egen nettside med generell informasjon om fondet, nyheter, resultater og rapporter fra prosjektet og en egen Facebook side som blir brukt i formidling av nyheter og resultater.

Svalbards miljøvernfond benytter Sysselmesterens saksarkivsystem, og fondets dokumenter fremkommer i Sysselmesterens offentlige postjournal og e-innsyn.

Sysselmasteren, Riksantikvaren og Miljødirektoratet bidrar med faglig vurdering av søknadene. Forskningssøknader blir også vurdert av Svalbard Science Forum for å se på muligheter for samordning og om lignende prosjekter har blitt gjennomført tidligere.

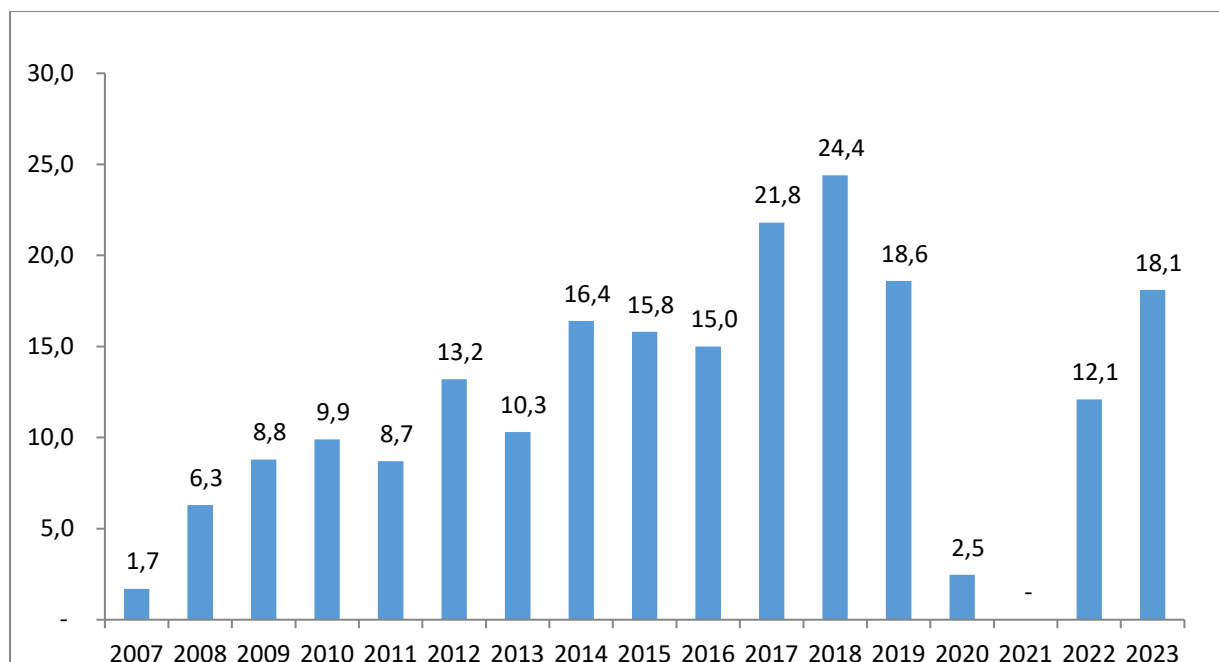
Presentasjon av utvalgte hovedtall

Svalbards miljøvernfond får inntekter med hjemmel i svalbardmiljøloven. Avgift for felling (jakt og fiskekort, § 32) og miljøavgift for tilreisende til Svalbard (§ 98) gir relativt faste inntekter. Størsteparten av inntektene til fondet i 2023 kommer fra reisende med fly (93,3%), skipstrafikk stod for ca. 5,5 prosent av fondets inntekter i 2023. En del av fakturagrunnlaget for cruisetrafikk kommer inn sent på året, og det er en del utestående som vil komme med på årsregnskapet for 2024. Ca. 1,2 % av inntektene kom fra salg av jakt- og fiskekort og private tilreisende. I tillegg får fondet eventuelle inntekter fra verdien av inndratt flora og fauna håndtert i strid med loven (§ 94), erstatning (§ 95), tvangsmulkt (§ 96) og overtredelsesgebyr (§ 96a). Dette følger prinsippet om at alle inntekter etter svalbardmiljøloven skal tilfalle Svalbards miljøvernfond og nyttes til miljøverntiltak på Svalbard.

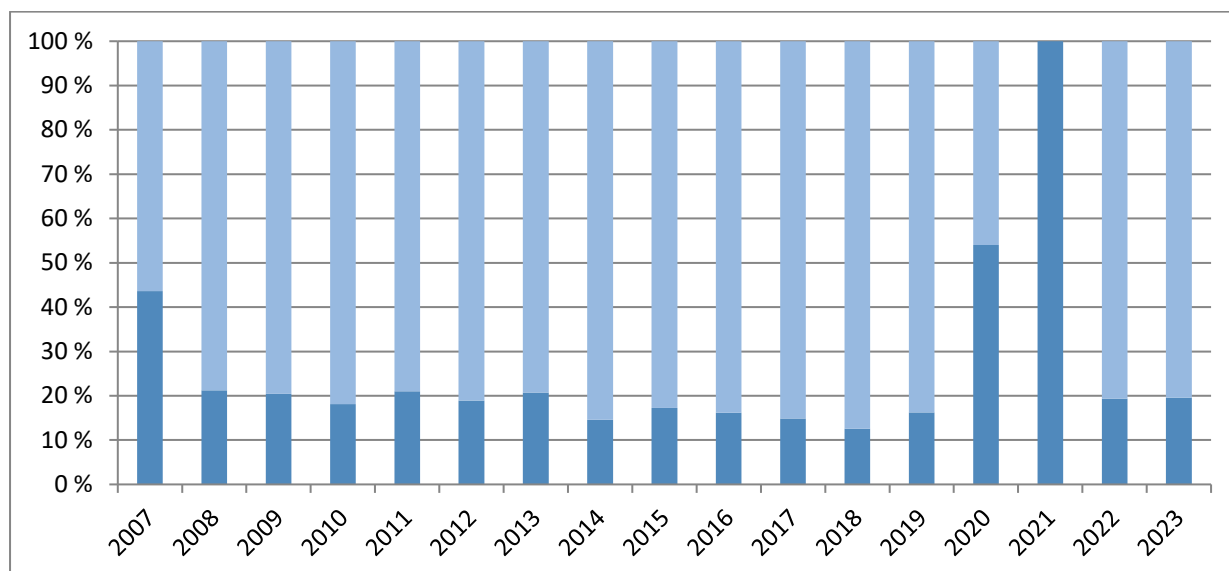
Figur 1. Samlet inntekt til Svalbards miljøvernfond (mill. kr/år) i perioden 2007-2022. Inntekten i 2007 gjelder for 9 måneder ettersom miljøgebyret ble gjort gjeldende fra 1.4.2007. Merk også at inntekt i 2013 er for 13 måneders flytrafikk og inntekt i 2014 er for 11 måneders flytrafikk.

I 2023 har det blitt tildelt 18,1 millioner kroner til 52 ulike prosjekter. Figur 2 viser utvikling i tildelingene i perioden 2007-2022. I årene 2017-2018 har det vært gitt større tildelinger enn forventet inntekt. Dette skyldes bruk av akkumulerte fondsmidler fra tidligere år og tilbakeførte midler fra prosjekter som ikke har benyttet seg av hele tilsagnsbeløpet. I 2020 ble det gitt en svært redusert tildeling og i 2021 ble det ikke tildelt midler fra Svalbards miljøvernfond. Dette skyldes inntektsfall i forbindelse med få reisende under koronapandemien.

Figur 2. Samlet tildeling til miljøvernprosjekter (mill. kr/år) i perioden 2007-2023.

Svalbards miljøvernfond har en effektiv drift av fondet i forhold til samlet tildeling til prosjekter. Tildelingene fra Svalbards miljøvernfond innenfor et år baserer seg på inntektene det samme året. Bortfall av inntekter påvirker dermed tildelingene, men ikke administrasjonskostnadene i samme grad, dette ser man tydelig i pandemiåret 2021 da det ikke ble gitt noen tildeling fra fondet og administrasjonskostnadene utgjorde 100 % av samlet ressursbruk for året. I 2023 har inntektene vært på et normalt nivå, det har i tillegg blitt tildelt noe akkumulerte midler. Det har blitt gjennomført to tildelinger og administrasjonskostnaden utgjorde 19,5 % av samlet ressursbruk.

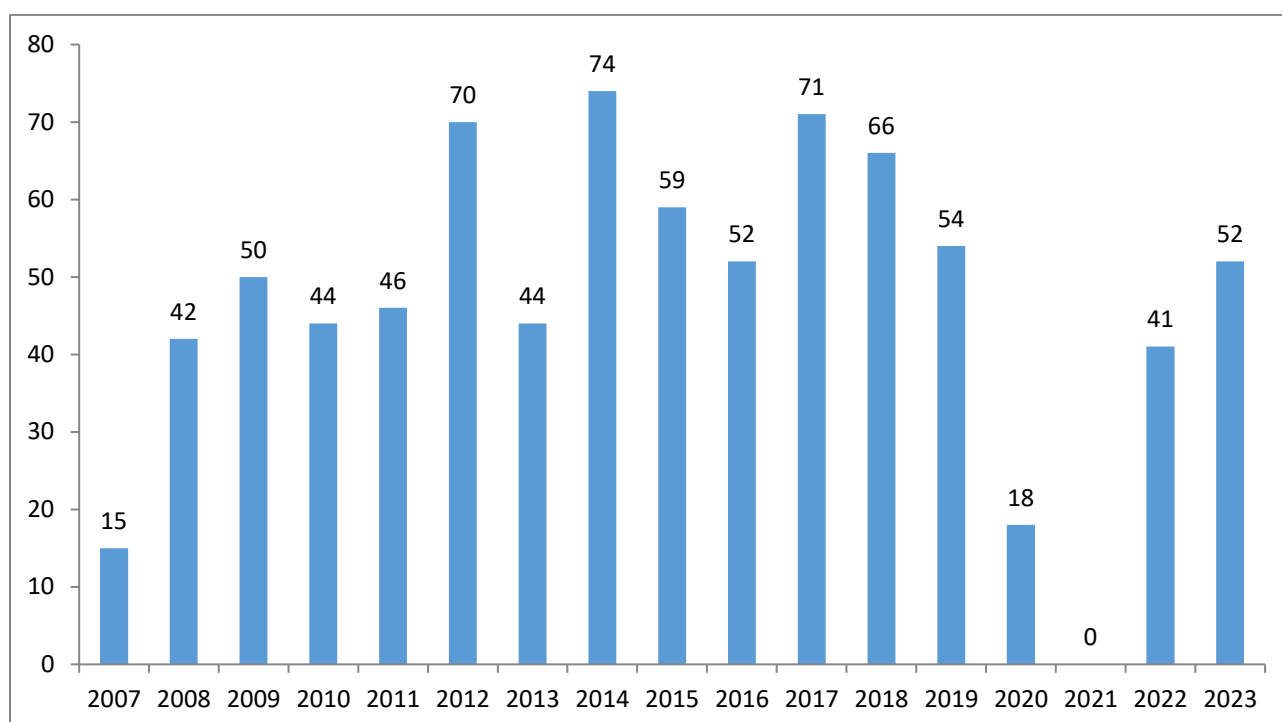

Figur 3. Årlig prosentvis forhold mellom driftskostnader (mørk blå) og tilsagn gitt til miljøverntiltak (blå) i perioden 2007-2023. 2007 gjelder for 9 måneder ettersom miljøgebyret ble gjort gjeldende fra 1.4.2007, i 2020 og 2021 har koronapandemien gitt vesentlig inntektsreduksjon noe som gjør at administrasjonskostnadene prosentvis utgjør en større del av fondets driftskostnader.

Tabell 1. Nøkkeltall for driftsutgifter og tildelinger i 2023

Svalbards miljøvernfond – Nøkkeltall 2023	
Driftsutgifter*	4 394 622
Tilskudd til miljøvernprosjekter	11 244 273
Refusjon av miljøavgift til fastboende	143 060
Drift av refusjonsordningen	270 000

*Faktura for tjenester fra SMS administrativ støtte for 2022 ikke fakturert pr. 31.12.22, beløpet er med på 2023

Figur 4. Antall prosjekter tildelt støtte i perioden 2007 – 2023.

I 2023 ble det gjennomført to søknadsrunder med totalt 92 innsendte søknader med et samlet søknadsbeløp på ca. 37,8 millioner kroner. Av disse har 52 prosjekter fått tildelt 18,1 millioner kroner i støtte (48 % av omsøkt beløp). Siden etablering av fondet er det kommet inn 1 779 søknader, og totalt 798 prosjekter har fått støtte (45 %).

I 2021 fikk Svalbards miljøvernfond utviklet nye søknadskjema, dette medførte endring i hvilke kategorier prosjektene deles inn i. Prosjektene fordeles på 6 ulike kategorier, valg av kategori gjøres av søkerne, og kun åpenbart feilkategoriserte søknader blir i ettertid plassert i andre kategorier. Tabell 2 gir en oversikt over fordeling av tilskudd på ulike kategorier for perioden 2007-2021. Tabell 3 gir en oversikt over fordeling av tilskudd på ulike kategorier fra og med 2022.

Kategoriseringen har en del svakheter, men ved sammenligning over flere tildelingsrunder vil man se trender i hvilke kategorier og type tiltak som er prioritert for tilskudd.

Tabell 2. Fordeling av tilskudd på ulike kategorier 2007-2021

Kategori	Antall prosjekter 2021	Antall prosjekter 2007-20	Sum 2021	Sum 2007-2020
Kartlegging og overvåkningstiltak (01)	0	144	0	39 144 500
Skjøtselstiltak (02)	0	20	0	4 142 000
Gjenoppretting av miljøtilstanden (03)	0	42	0	7 610 800
Undersøkelser av hva som forårsaker endringer i miljøet (04)	0	48	0	15 485 500
Tilretteleggingstiltak (05)	0	116	0	28 377 350
Kulturminnetiltak (06)	0	112	0	34 279 000
Informasjons- og opplæringstiltak (07)	0	204	0	34 072 750
Fiske- og vilttiltak (08)	0	24	0	5 989 000
Sum	0	710	0	169 100 900

* Kategorisering av prosjektene gjøres av søkerne og fordelingen kan være misvisende ved at eksempelvis tilretteleggingstiltak også kan være kulturminnetiltak osv.

Tabell 3 Fordeling av tilskudd på ulike kategorier fra 2022

Kategori	Antall prosjekter 2023	Antall prosjekter	Sum 2023	Sum totalt
Informasjon, opplæring og tilrettelegging	15	26	3 428 188	6 227 688
Forskning og undersøkelser	15	32	6 109 667	12 181 625
Kulturminner	10	15	5 459 200	6 444 200
Gjenbruk og ENØK	5	8	935 750	1 885 750
Avfall og forurensing	4	7	1 025 000	1 733 250
Reiseliv	3	5	1 149 000	1 729 000
Sum	52	93	18 106 805	30 201 513

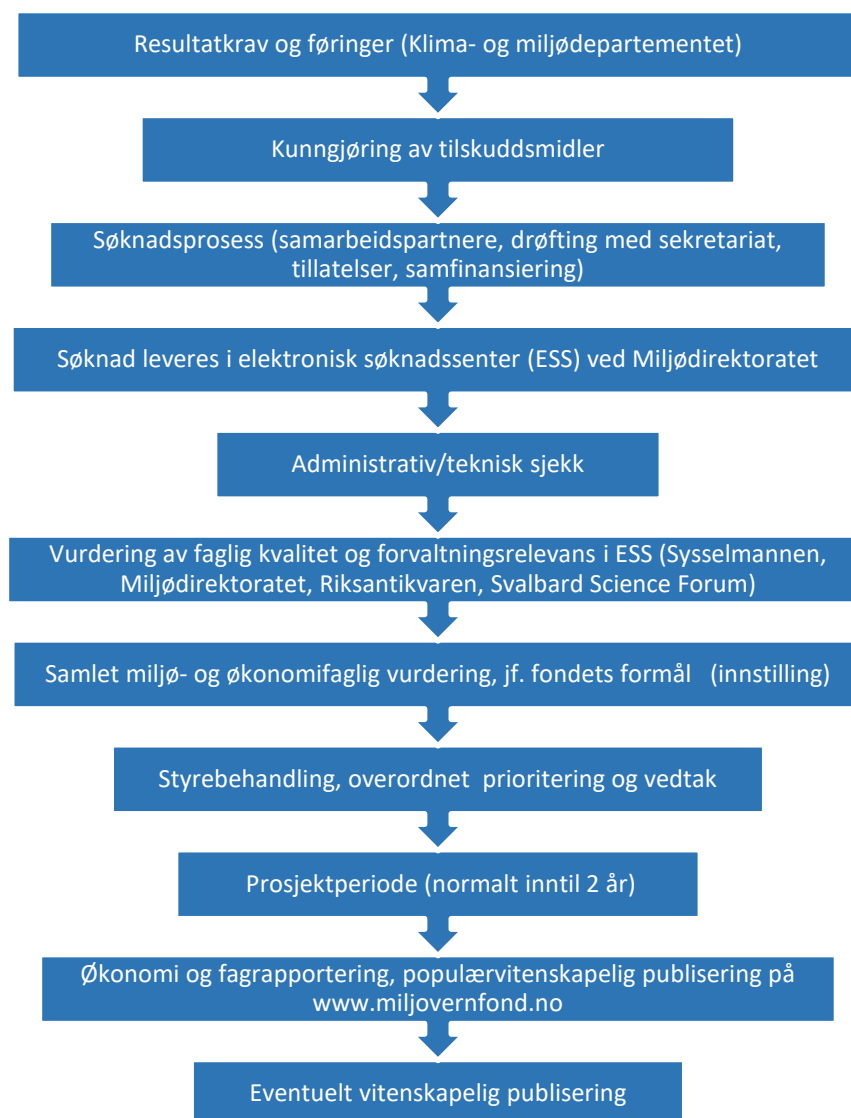
* Kategorisering av prosjektene gjøres av søkerne og fordelingen kan være misvisende ved at eksempelvis tilretteleggingstiltak også kan være kulturminnetiltak osv.

Det er flest søknader innenfor kategorien forskning og undersøkelser og informasjon opplæring og tilrettelegging. Forskningsprosjekter som innhenter forvaltningsrelevant kunnskap til bruk i miljøforvaltningen på Svalbard prioriteres. Barn og unge er ofte i målgruppen for prosjekter i kategorien informasjon, opplæring og tilrettelegging, noe fondet anser som viktig for å skape engasjement og diskusjon rundt miljøvern på Svalbard.

Søknadsprosessen

Fondet gjennomfører vanligvis to tildelinger i året med søknadsfrister 1. februar og 15. september. Det ble i januar 2023 utlyst en tildelingsramme på inntil 10 millioner kr for våren 2023. Fondet har hovedsakelig sin inntekt fra miljøavgift for reisende, alle tildelinger fra fondet som gjøres innenfor ett år baserer seg på inntektene samme år. Styret har valgt å holde fast ved å kunngjøre en søknadssum for tildeling om våren og en søknadssum for tildeling på høsten. For tildelingsrunden høsten 2023 ble det i august kunngjort en tildelingsramme på inntil 10 millioner kroner.

Figur 5 viser ulike faser i driften av fondet.

Figur 5. Faser og prosesser i driften av Svalbards miljøvernfond, eksemplifisert gjennom et vilkårlig vitenskapelig prosjekt.

Del III. Årets aktiviteter og resultater

Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk i 2023

Svalbards miljøvernfond har etablert et godt system for å stimulere og støtte gode miljøvern- og kulturminnetiltak over hele Svalbard. Resultatene fra prosjektene viser at fondet er et viktig virkemiddel for å skape miljørettet endring i svalbardsamfunnet. Svalbards miljøvernfond har i 2023 fulgt opp søknader som har fått utsettelse på arbeidsfrist, men ikke levert sluttrapportering. Det mangler fortsatt rapportering på noen eldre prosjekter, men de pågående prosjektene er nå hovedsakelig innenfor innvilget arbeidsperiode.

Miljødirektoratets elektroniske søknadssenter bidrar til at fondet har et enkelt og effektivt system for søknadsbehandling og rapportering. Fondet har tatt i bruk nye søknadsskjema, rapporteringsskjema og akseptskjema for søknader i 2022, i det store og hele fungerer søknadssenteret bra, men noen punkter på

søknadsskjema medfører fortsatt mange spørsmål til sekretariatet og bør utbedres. Fondet har god balanse mellom inntekter og omfanget av søknader som innvilges tilskudd.

Fondet støtter både prosjekter med kortsiktige resultater og prosjekter med langsiktige effekter. Styret mener Svalbards miljøvernfond på en god måte oppfyller målene gitt i fondets formål og det årlige tildelingsbrevet fra Klima- og miljødepartementet.

Overordnet styrker og utfyller fondet myndighetenes arbeid for å ta vare på miljøet på Svalbard. Det skjer først og fremst ved finansiering av prosjekter som ellers neppe ville blitt realisert. Siden fondet ble opprettet er det gitt støtte til nær 750 prosjekter og tildelt nær 200 millioner kroner. Kunnskapsgenereringen for forvaltningen gjennom finansiering av et stort antall forskningsprosjekter er etter styrets oppfatning betydelig og har utvilsomt bidratt til at miljøforvaltningen har fattet gode og kunnskapsbaserte beslutninger. Dette er en hovedpilar i fondets arbeid og vil fortsette å være det. Tilsvarende er finansieringen av et betydelig antall kulturminneprosjekter en annen pilar som har bidratt vesentlig til vedlikehold og sikring av sårbare kulturminner på Svalbard. En tredje pilar er de lokalt initierte prosjektene som kanskje ikke har den store betydning for vern av Svalbards miljø, men som har stor lokal betydning for menneskene som bor på Svalbard og som ikke minst bidrar til miljøvernengasjement lokalt.

Tildelingsbrev med prioriteringer for budsjettåret 2023

I tildelingsbrevet fra Klima- og miljødepartementet er det lagt vekt på følgende utfordringer:

Ivaretagelse av den særegne villmarksnaturen på Svalbard er ett av de overordnede målene for svalbardpolitikken. Videre er det spesifikke mål for miljøvernet på Svalbard, og disse målene ligger fast, jf. Meld. St. 32 (2015–2016) Svalbard. En aktiv miljøpolitikk og et effektivt regelverk skal sikre at Svalbard, med tilgrensende hav- og drivisområder, skal være lite påvirket av menneskelig aktivitet og være et stort, sammenhengende villmarksområde.

Miljøvernfondet skal i 2023 fokusere på å bidra til at virksomhet og ferdsel skjer innenfor rammer som reduserer den samlede miljøbelastningen på Svalbard på sikt. Det er viktig at fondet i sitt arbeid tar hensyn til at lokalsamfunnene og miljøet på Svalbard er i endring, slik at nødvendig omstilling skjer i samsvar med de mål som er satt i Meld. St. 32 (2015-2016) Svalbard. Disse overordnede prioriteringene for miljømyndighetenes arbeid i 2023 skal gjenspeiles gjennom tildelingene fra Svalbards miljøvernfond.

Svalbards miljøvernfond arbeider under resultatområde *Polarområdene* med tre spesifiserte nasjonale mål som fondet skal bidra til å oppfylle:

- *Omfanget av villmarkspregede områder på Svalbard skal opprettholdes, og naturmangfoldet bevares tilnærmet upåvirket av lokal aktivitet.*
- *De 100 viktigste kulturminnene og kulturmiljøene på Svalbard skal sikres gjennom forutsigbar og langsiktig forvaltning.*
- *Negativ menneskelig påvirkning og risiko for påvirkning på miljøet i polarområdene skal reduseres*

Prioriteringer

Ved behandling og tildeling av fondets midler, skal Svalbards miljøvernfond prioritere prosjekter som:

- *bidrar til at reiselivet på Svalbard er i tråd med miljømålene for Svalbard og kanaliseres til områdene rundt de større lokalsamfunnene i Isfjorden-området*
- *øker kunnskapen om miljøpåvirkningen på naturmiljøet og kulturminner som følge av klimaendringer og menneskelig aktivitet på Svalbard*

- *fremmer tiltak for å ivareta kulturminner*
- *bidrar til forebygging og reduksjon av forurensning, avfall og marin forurensning*
- *fremmer sirkulær økonomi*

Styringsparametere:

- *Totalt antall søknader*
- *antall søknader som innvilges tilskudd*
- *antall innvilgede søknader og knyttet opp mot prioriteringene over*
- *antall innvilgede søknader knyttet opp mot kategoriene ihht. Svalbardmiljøloven § 98:*
 - a) *kartlegging og overvåking av miljøtilstanden, årsaker til miljøpåvirkning og miljøvirkninger av virksomhet*
 - b) *gjenoppretting av miljøtilstanden*
 - c) *kulturminner*
 - d) *informasjons-, opplærings- og tilretteleggingstiltak*
- *Oversikt over gjennomføring av prosjekter, innen hver kategori ihht Svalbardmiljøloven § 98, og knyttet opp imot prioriteringene:*
 - a) *innenfor tidsfristen på 2 år*
 - b) *som innvilges forlengelse*
 - c) *som trekkes eller ikke gjennomføres*

Måloppnåelse og resultatkrav

Det ble ved første søknadsrunde i 2023 tildelt 9 millioner kroner til 27 miljøvernprosjekter, og i andre søknadsrunde 9,1 millioner kroner til 25 prosjekter. Totalt var det 92 søkere med samlet søknadsbeløp på 37,8 millioner kroner. Antall søkere er noe lavere enn årene før pandemien, dette skyldes antagelig kunngjøring av ekstra stor tildelingsramme på grunn av akkumulerte midler i 2017 og 2018. Antallet søknader er omtrent på forventet nivå, men styret ønsker flere gode søknader til fondet. Det er god kvalitet på søknader som innvilges støtte.

Styret har valgt å holde fast ved å utlyse tilskuddsmidlene i to separate utlysninger vår og høst. Ved begge søknadsomgangene i 2023 ble det utlyst tildeling av inntil 10 millioner kroner.

De angitte føringer i tildelingsbrevet gir fondet en overordnet avgrensning og er en støtte for prioritering av søknader både i sekretariatets arbeid og ved styrets vedtak om tildelinger. Ved utlysning av tilskudd blir føringene formidlet både i kunngjøringen og i dialog med søkere. Miljøvernfondet bygger i tillegg på erfaring, kompetanse og etablerte prinsipper.

Daglig drift

Svalbards miljøvernfond følger et relativt fastlagt årshjul for aktivitet med veiledning til søkere, utlysninger, tildelinger og oppfølging av prosjekter som har mottatt støtte fra fondet. I 2023 er det gjennomført to styringsmøter med KLD, og to styremøter.

Styret og sekretariatet deltar i løpet av året på befaringer av prosjekter der det er naturlig, og informerer om fondet ved ulike anledninger. Sekretariatet deltar på flere møter både av generell karakter og konkret for å drøfte prosjekter med potensielle søkere.

Svalbards miljøvernfond er opptatt av at rapportene og resultatene til de ulike prosjektene skal være lett tilgjengelig for publikum. Sluttrapporter fra ferdigstilte prosjekter publiseres på fondets nettside og kan søkes opp tematisk. Nyheter legges også ut på Facebook og når dermed ut til et større publikum. Resultater fra prosjekter blir i flere tilfeller også publisert i andre nettmedier, aviser og vitenskapelige tidsskrift. Mange prosjekter omtales i Svalbardposten, som redaksjonelle saker eller korte artikler skrevet av forskere.

Prosjekter tildelt støtte i 2023

I samsvar med formålet har Svalbards miljøvernfond i 2023 tildelt 18,1 millioner kroner til 52 prosjekter.

Under er styringsparameterne for fondet gjengitt og presentert i tabeller.

- ❖ Totalt antall søknader, og antall søknader som innvilges tilskudd, knyttet opp mot kategoriene, og knyttet opp imot prioriteringene

Tabell 4 - Antall søknader, og antall søknader som innvilges tilskudd knyttet opp imot prioriteringene i TDB 2023

	Prioritering i TDB	Innvilget	Antall
1	Bidrar til at reiselivet på Svalbard er i tråd med miljømålene for Svalbard og kanaliseres til områdene rundt de større lokalsamfunnene i Isfjorden-området	4	5
2	Øker kunnskapen om klimaendringenes virkning og/eller den samlede belastningen av menneskelig aktivitet på naturmiljøet og kulturminner	26	39
3	fremmer tiltak for å ivareta kulturminner	9	16
4	bidrar til forebygging og reduksjon av forurensning, avfall og marin forurensning	6	11
5	fremmer sirkulær økonomi	2	3
0	Ingen prioritering	5	18
	Totalt	52	92

Tabell 5 - Antall søknader, og antall søknader som innvilges tilskudd 2023, knyttet mot kategoriene i Svalbardmiljøloven §98

	Kategori i SML §98	Innvilget	Antall
A	Undersøkelser og tiltak for å kartlegge og overvåke miljøtilstanden, årsaker til miljøpåvirkning og miljøvirkninger av virksomhet,	22	31
B	Gjenoppretting av miljøtilstanden	3	8
C	Tilskudd til skjøtsel, vedlikehold og granskning av kulturminner, så langt dette ikke kan ventes dekket av den ansvarlige	10	16
D	Informasjons-, opplærings- og tilretteleggingstiltak	17	29
0	Utenfor fondets formål	0	8
	Totalt	52	92

Ved behandling av søknadene har sekretariatet og styret lagt vekt på KLD sine prioriteringskategorier og det gis her en kort beskrivelse av prosjektene som ble tildelt støtte i 2023 fordelt på de ulike prioriteringskategoriene.

1.) Prosjekter som bidrar til at reiselivet på Svalbard er i tråd med miljømålene for Svalbard og kanaliseres til områdene rundt de større lokalsamfunnene i Isfjorden-området.

SML §98 D	23/2, 23/15, 23/20, 23/88
-----------	---------------------------

23/2 – Kings Bay AS – Utarbeidelse av helhetlig skiltplan for Ny-Ålesund: Skiltplan er nødvendig både for å informere om alle de fredete kulturminnene, miljøforskningen og kanalisere besøkende utenfor sårbare områder i Ny-Ålesund

23/15 – Stiftelsen Svalbard Museum AS - Informasjonsskilt - gjenbruk av pilotskilt Signs of Svalbard - Skilt som skal informere om Svalbard museum, Gjenbruk av tidligere skiltfundament for å informere om Longyearbyens største «innenbys» besøksdestinasjon.

23/20 – Longyearbyen Lokalstyre – Utkikkspunkt Sukkertoppen: Forprosjekt for å lage dagsturhytte. Støtte til kortreist friluftsliv som ikke krever våpen og mye utstyr. Kanalisering av ferdsel til Longyearbyens nærområder.

23/88 – Arctic husky Travellers AS – Utbedring av umotoriserte sommertraseer i lokalmiljøet: Hundekjøring med vogn lokalt i Longyearbyen er en av de mest populære aktivitetene for turister. Trygge ruter for hundekjøring bidrar til et godt omdømme for tilbyderne og kanalisere reiselivet til områdene rundt Longyearbyen.

2.) Prosjekter som øker kunnskapen om klimaendringenes virkning og/eller den samlede belastningen av menneskelig aktivitet på naturmiljøet og kulturminner.

De fleste forskningsprosjekter som søker støtte fra Svalbards miljøvernfond kommer inn under denne prioriteringen. Styret prioriterer prosjekter som har en forvaltningsmessig relevans for Svalbard ved avgjørelse om tilsagn.

SML §98 A	23/12, 23/13, 23/14, 23/17, 23/31, 23/34, 23/41, 23/42, 23/55, 23/57, 23/58, 23/59, 23/61, 23/65, 23/68, 23/72, 23/73, 23/83, 23/87
-----------	---

23/12 - Institute of Oceanology Polish Academy of Sciences - Description and localisation of key coastal ponds that will show the migration of coastal organisms: Godt forskningsprosjekt for overvåking av endringer i strandsonen på Svalbard. Forskere med svært lang Svalbarderfaring.

23/13 – Birdlife Norge avd. Svalbard - Oppgradering av publikumsanlegget, LoFF-huset: Fuglehuset som fondet har finansiert tidligere er mye brukt og skaper miljøinteresse. Huset skal oppgraderes til bedre bruk for allmennheten og gi bedre fasiliteter for ringmerkingsaktiviteten som Birdlife Svalbard gjennomfører.

23/14 – Norges miljø- og biovitenskaplige universitet (NMBU) - Svalbardreinens unike diett – hvorfor spiser den blomster og røtter?: Godt prosjekt som er sterkt anbefalt av miljøforvaltningen. En del av langsiktig prosjekt på Svalbardrein som drives av forskere med lang erfaring som leverer kunnskapsgrunnlag til forvaltningen.

23/17 - Association of Arctic Expedition cruise operators (AECO) - AECO's Climate Change project: Klimaprojekt med målsetning om å kartlegge og redusere utslippene fra cruisebåter når de er på Svalbard.

23/31 - Universitetet i Oslo - Building DNA density database for Svalbard flora - Støtte til viktig grunnlagskunnskap for å ivareta botanisk mangfold som skal gjøres tilgjengelig for alle gjennom en database.

23/34 - Akvaplan-Niva As - Kartlegging av vandring og områdebruk for sjørøye, atlantisk laks og pukkellaks på Svalbard: Støttes fordi det skal frambringe ny kunnskap om laksefisk på Svalbard. Høy prioritet fra forvaltningen.

23/41 - Akvaplan-Niva As - Miljøgifter i innsjøen Hajern i Signehamna som følge av tysk radiostasjon: Nivåene av miljøgifter i innsjøene i dette området er høyt. Behov for mer kunnskap.

23/42 - Stiftelsen Norsk institutt for naturforskning (NINA) - Svalbardlaks - genetisk sporing og elektronisk merking: Godt forskningsprosjekt som skal framskaffe mer kunnskap om vandringer og forekomst av laksefisk på Svalbard. Høy prioritet fra miljøforvaltningen.

23/55 - Norsk Polarinstitutt – SMILERS: Forskningsprosjekt som skal gi verktøy for å gjennomføre løpende vurdering av bestanden av ringsel. Prosjektet skal bygge på informasjonen man får ved topografisk kartlegging utført av Polarinstituttet. Oppdatert kunnskapsgrunnlag er viktig bidrag inn til forvaltningen for vurdering og beslutninger.

23/57 - Universitetssenteret på Svalbard AS (UNIS) - Hydroclim: Environmental monitoring in Linnedalen in a warming hydroclimate regime: Godt forskningsprosjekt som skal fortsette lange tidsserier med å overvåke de hydroklimatiske prosessene i bre-elv-innsjøsystemet i Linnedalen.

23/58 - Wageningen University & Research - SHRUBS IN THE RAIN: Impact of future heavy rainfall on a keystone Svalbard shrub – Forskningsprosjekt av god kvalitet som skal studere påvirkning av kraftige nedbørsmengder på Polarvier, noe som forventes å forekomme oftere på Svalbard når klima bli varmere.

23/59 - Stiftelsen Norsk institutt for naturforskning (NINA) - Fra manuell til maskinell overvåkning av svalbardrype: Prosjektet viderefører arbeidet med å gjøre rypeovervåkinga på Svalbard mer miljøvennlig og mindre ressurskrevende. Mindre skutertrafikk gir miljøgevinst og er gunstig for HMS arbeidet, men med lyttebokser kan man fortsatt samle inn verdifulle data.

23/61 - Universitetssenteret på Svalbard AS - Levels of emerging and legacy toxic contaminants in the Svalbard reindeer: Forskningsprosjekt hvor det benyttes allerede innsamlede prøver for å kartlegge miljøgifter i Svalbardrein. Svalbardreinen er en nøkkelart på Svalbard, og miljøgifter hos Svalbardrein er tidligere lite kartlagt.

23/65 - Wageningen University - Legacies from the past, risks of mining remains for Arctic wildlife: Målet med forskningsprosjektet er å undersøke påvirkning fra eksponering av kvikksølv og PFAS på arktiske dyr. Informasjon om hvordan forurensning fra kvikksølv og PFAS tas opp i biota på Svalbard er relevant for forvaltning av forurensing. Resultatene vil kunne bidra til å forstå hvordan disse stoffene påvirker dyr på Svalbard.

23/68 - Visit Svalbard AS - Klimakutt 3: Karbonregnskap på aktiviteter: Utvikle et karbonregnskap på reiselivsaktiviteter som skal ligge i Visit Svalbards bookingsystem Travelize. Dette gir kundene mulighet til å velge de aktivitetene med minst klimaavtrykk når de kjøper aktiviteter på Svalbard.

23/72 - Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) - Fra vintertid til sommertid – når ender vårknipa for svalbardreinen?: Forvaltningsrelevant prosjekt som skal kartlegge hvilke parametere som er kritisk viktig i vårknipa når individene er på bristepunktet for overlevelse. Også interessant å se dette i relasjon til turisttrafikk/menneskelig påvirkning. Hva gjør dyra mest sårbare og når? Nødvendig informasjon for å vurdere ev. ferdselsbegrensninger i den mest sårbare perioden.

23/73 - Sintef Ocean AS - Long term fate and behaviour of oil in an Arctic shoreline. Forskningsprosjekt hvor man vil følge opp et eksperimentelt oljeutslipp i Svea fra 1997. Langtidsstudier av nedbrytningstid for olje i et naturlig arktisk miljø som gir kunnskap om konsekvensen av et stort oljeutslipp på Svalbard.

23/83 Norwegian research centre AS (NORCE) - Tracking Atlantic salmon during its marine phase in Svalbard: Kartlegging av vandringsmønster hos atlantisk laks på Svalbard ved hjelp av akustisk telemetri, et prosjekt som vil kunne gi verdifull informasjon for forvaltningen.

23/87 - Universitetssenteret på Svalbard AS - Enhanced Science Outreach and Weather Observations in Longyearbyen: Folkeforskningsprosjekt som fokuserer på klimaendringer, målet er å etablere et langsiktig meteorologisk og permafrostobservasjonsnettverk med værstasjoner og permafrostborehull, og utforme en åpen og fritt tilgjengelig nettbasert dataportal der alle observerte data kan enkelt nås både i sanntid og i arkivert form. Prosjektet kan bidra til ny kunnskap som er viktig for beslutningstakere i tillegg til å formidle kunnskap til et bredere publikum.

SML §98 C	23/62
-----------	-------

23/62 - Stiftelsen norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU) - Utvidelse av prosjektet Skjeletter i skapet, del 1 (CLIMARCH): Osteologiske analyser Jensenvantet: Prosjektet skal fremskaffe ny informasjon om, og dokumentere hvorvidt det har skjedd økt nedbrytning av arkeologiske kulturmiljø på Svalbard som følge av klimaendringer de siste 30 årene.

SML §98 D	23/23, 23/29, 23/39, 23/40, 23/63, 23/71,
-----------	---

23/23 Norsk Polarinstitutt – Minnemarkeringer for Hanna Resvoll-Holmsen: Målet er å skape interesse for natur og naturvern ved å fortelle historien om botanikeren Hanna Resvoll-Holmsen og hennes arbeid på Svalbard. Dette gjøres gjennom en utstilling på Svalbard museum.

23/29 – Visit Svalbard AS - Opplev Arktisk natur - bærekraftig bruk av naturen: Støtte til å lage informasjonsfilm om behovet for vern av natur og arbeidet med avfallsbehandling og sirkulær økonomi på Svalbard.

23/39 – Longyearbyen Lokalstyre – Bærekraftsuka: Et arrangement med mange ulike bærekrafttema på programmet. Godt tiltak for å skape blest og interesse om praktisk bærekraft i Longyearbyen.

23/40 - Universitetssenteret på Svalbard AS - BIG deal: Communicating science in the field: Formidling av resultatene fra flere prosjekter på miljøovervåking i nærheten av Longyearbyen. Skal vise miljøendringene som pågår.

23/63 – Svalbardposten AS – Prosjektstilling klima- og miljøjournalist. Bidra til en tidsavgrenset prosjektstilling hos Svalbardposten som skal fokusere kun på klima- og miljøsaker. Målet er å øke kunnskapen i befolkningen på dette tema, økt kunnskap og forståelse kan bidra til at man tar mer miljøvennlige avgjørelser i hverdagen.

23/71 - Arctic storm AS - Barnebok om forskning i Arktis: Målet er at leseren skal få innblikk i de store forandringene som skjer i Arktis, og Svalbard. Boken skal bringe frem fakta gjennom enkle historier, illustrasjoner og forklaringer, og på den måten skape engasjement, som ofte er den viktigste driveren for å ta vare på naturen.

3.) Prosjekter som fremmer tiltak for å ivareta kulturminner.

SML §98 C	23/1, 23/3, 23/5, 23/6, 23/18, 23/33, 23/35, 23/47, 23/53
-----------	---

23/1 Kings Bay AS – Refundamentering av Hvitt hus i Ny-Ålesund: Tilskudd skal dekke ekstraavgifter ved å ta vare på kulturminne. Dette er et viktig hus i Ny-Ålesund, bidra til at dette blir gjort på kulturminneforsvarlig måte.

23/3 Kings Bay AS – Registrering av malerverkstedet i Green Harbour: utrede tiltak for å ta vare på og registrere det eldste og et av de mest autentiske husene i Ny-Ålesund.

23/5 Kings Bay AS – Nytt tak på fredete naust i Ny-Ålesund: Ny takteking er vurdert av kulturminnemyndigheten som et nødvendig strakstiltak grunnet råteskade og lekkasje som forårsaker skade på resten av bygningene. Tilskudd skal bidra til bevaringen av kulturminne.

23/6 Gjestehuset 102 Nybyen – Utskifting av pæler: Bygget er vernet i arealplanen. Fundamenteringen er i kritisk tilstand og må repareres snarest for å hindre varige skader på bygningen som er i privat eie.

23/18 Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS - Brannvarsling og rømningsveier Taubanesentralen: Tiltak som vil styrke planene for å øke bruken av den fredete taubanestasjonen. Styrke vernet gjennom bruk

23/33 Stiftelsen norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU) - Skjeletter i skapet – Undersøkelser av klimaendringer og nedbrytning av arkeologiske kulturmiljø: Støtte til viktig forskningsprosjekt som skal framskaffe kunnskap om klimaendringers påvirkning på arkeologisk materiale fra 1600-talls graver NV på Spitsbergen.

23/35 Stiftelsen Svalbard Museum - Tilgjengeliggjøring av frosset arkeologisk gjenstandsmateriale: Støtte til forskningsprosjekt som skal tilgjengeliggjøre arkeologisk materiale fra Svalbard som nå ligger magasinert og nedfrosset.

23/47 Kings Bay AS - Registrering og vedlikehold av Ny-Ålesund museumssamling: Et godt prosjekt for å ta vare på viktige kulturhistoriske gjenstander fra Ny-Ålesund. Gjennomgang av ikke-registrert materiale på museumsloftet, Gruveverkstedet og «Salterella» deriblant et stort antall møbler samt felt- og forskningsutstyr fra Cambridge University sin aktivitet i Ny-Ålesund på 60-tallet.

23/53 Norsk Polarinstitutt – SVALMAP: I tillegg til vanlig flyfotografering skal det tas bilder til et kartlag med høyere oppløsning på lokaliteter som er viktig for kulturminneforvaltningen og artsforvaltning. Et oppdatert ortofotogrunnlag med høy oppløsning vil være til stor hjelp for kulturmiljøforvaltningen, særlig med tanke på overvåking, vurdering av tilstand og revisjon av de 100 prioriterte kulturmiljøene.

4.) Prosjekter som bidrar til forebygging og reduksjon av forurensning, avfall og marin forurensning.

SML §98 A	23/38, 23/60
-----------	--------------

23/38 Vill Energi AS - Energiutredning basert på sirkulær bruk av avløpsvann: Utredning av gjenvinning av energi fra avløpsvann i Longyearbyen for å redusere utslippene av mikroplastforurensning.

23/60 Alt i 3 AS – Bruk og gjenbruk til siste flis – Tilskudd til innkjøp av maskin for å presse trebriketter av overskuddsflis fra produksjon av treprodukter. Utnytter restkapasitet og reduserer transportbehov for eksport av avfall og import av ved.

SML §98 B	23/7, 23/51,23/75
-----------	-------------------

23/7 Svalbard turn idrettslag – Prosjekt Isfjorden: Delfinansiering av tokt for rydding av søppel I Isfjorden. Stor frivillig innsats og deltakelse fra Aktiv i friluft som fondet finansierer.

23/5 Svalbard turn idrettslag – Prosjekt Forlandet: Delfinansiering av tokt for rydding av søppel på Forlandet. Stor frivillig innsats og deltakelse fra Aktiv i friluft som fondet finansierer.

23/75 Stiftelsen Svalbard Museum - Opprydding av løse gjenstander ved daganleggene gruve 5 og 6 som kan utgjøre fare for omgivelsene: Fjerning av avfall og løse gjenstander som kan skade både folk og dyr i mye brukte turområder.

SML §98 D	23/66
-----------	-------

23/66 LNS Spitsbergen AS - Anskaffelse av utstyr for å resirkulere asfalt lokalt på Svalbard: Tilskudd til innkjøp av maskin for å resirkulere asfalt, skal medføre redusert transport av brukt asfalt fra Longyearbyen og redusere behovet for å transportere ny asfalt opp til Longyearbyen.

5.) Prosjekter som fremmer sirkulær økonomi

SML §98 A	23/81
-----------	-------

23/81 Longyearbyen Lokalstyre - Sirkulærøkonomi: Kartlegging- og bedre utnyttelse av avfallsstrømmene i Longyearbyen: Tilskudd til å gjennomføre plukkanalyse av næringsavfall i Longyearbyen, ønsket av forvaltningen.

SML §98 D	22/28 (tilleggsbevilgning)
-----------	----------------------------

22/28 Svalbard Resykkeleringsworkshop - Resykkeleringsworkshop (tilleggsbevilling): Tilskudd til drift og utvikling av det frivillige tiltaket «Svalbard Resykkeleringsworkshop» som gjenvinner, reparerer og omsetter gamle sykler til nye brukere.

0.) Prosjekter som har fått støtte, men er utenfor prioriteringene i tildelingsbrev

SML §98 D	23/19, 23/28, 23/44, 23/54, 23/79
-----------	-----------------------------------

23/19 Longyearbyen Lokalstyre – Skilting og informasjonsformidling i Longyearbyen, gangbru og torg: Avslutning av skiltpåneten for Longyearbyen som fondet har vært tungt inn i å finansiere

23/28 North Pole Expedition Museum AS – Strømsparende tiltak: Støtte til strømsparing ved å skifte ut lyspærer i polarhistoriemuseet til led belysning. Redusert strømforbruk gir redusert utslipp siden strøm på Svalbard produseres av fossile brennstoff.

23/44 Longyearbyen Jeger- og Fiskerforening – ENØK: Tilskudd til å gjennomføre ENØK tiltak på skytebanen for å redusere energiforbruket. Redusert strømforbruk gir redusert utslipp siden strøm på Svalbard produseres av fossile brennstoff.

23/54 Birdlife Norge avd. Svalbard - Digitalisering av stedfesta informasjon om fugl på Svalbard for hovedsakelig perioden 1993-2008: Ta vare på store mengder informasjon som er innsamlet gjennom mange år og bidrar til et godt kunnskapsgrunnlag om Svalbards fugler.

23/79 North Pole Expedition museum AS – Nordpolen i dag: Oppgradere utstillingen med fokus på den viktige rollen Svalbard spiller for reiser og besøk til Nordpolen i moderne tid og hvordan dette påvirker naturen på Svalbard.

Tabell 6 Samlet oversikt over tildelinger 2023

Nr.	Søknadsnavn	Søker	§98*	TDB**	Tilsagn
23/1	Refundamentering av Hvitt hus i Ny-Ålesund	KINGS BAY AS	C	3	1 00 0000
23/2	Utarbeidelse av helhetlig skiltplan for Ny-Ålesund	KINGS BAY AS	D	1	200 000
23/3	Registrering av Malerverkstedet i Green Harbour	KINGS BAY AS	C	3	100 000
23/5	Nytt tak på fredete naust i Ny-Ålesund	KINGS BAY AS	C	3	210 000
23/6	Gjestehuset 102 - Nybyen - utskifting av pæler	SVALBARD WILDLIFE EIENDOM AS	C	3	500 000
23/7	Prosjekt Isfjorden	SVALBARD TURN IDRETTSKLAG	B	4	100 000
23/12	Description and localisation of key coastal ponds that will show the migration of coastal organisms	Institute of Oceanology Polish Academy of Sciences	A	2	200 000
23/13	Oppgradering av publikumsanlegget, LoFF-huset	BIRDLIFE NORGE AVDELING SVALBARD	A	2	120 000
23/14	Svalbardreinens unike diett – hvorfor spiser den blomster og røtter?	NORGES MILJØ- OG BIOVITENSKAPELIGE UNIVERSITET (NMBU)	A	2	190 300
23/15	Informasjonsskilt - gjenbruk av pilotskilt SIGNS OF SVALBARD	STIFTELSEN SVALBARD MUSEUM	D	1	170 248
23/17	AECO's Climate Change project	ASSOCIATION OF ARCTIC EXPEDITION CRUISE OPERATORS (AECO)	A	2	600 000
23/18	Brannvarsling og rømningsveier Taubanesentralen	Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	C	3	600 000
23/19	Skilting og informasjonsformidling i Longyearbyen, gangbru og torg	LONGYEARBYEN LOKALSTYRE	D	0	50 000
23/20	Utsiktspunkt Sukkertoppen	LONGYEARBYEN LOKALSTYRE	D	1	140 000
23/23	Minnemarkeringer for Hanna Resvoll-Holmsen	NORSK POLARINSTITUTT	D	2	213 100

23/28	strømsparende tiltak	NORTH POLE EXPEDITION MUSEUM AS	D	0	27 750
23/29	Opplev Arktisk natur - bærekraftig bruk av naturen	VISIT SVALBARD AS	D	2	329 000
23/31	Building DNA density database for Svalbard flora	UNIVERSITETET I OSLO	A	2	208 625
23/33	Skjeletter i skapet – Undersøkelser av klimaendringer og nedbrytning av arkeologiske kulturmiljø	plant Ecology & Nature Conservation Group - Wageningen University & Research	C	3	520 000
23/34	Kartlegging av vandring og områdebruk for sjørøye, atlantisk laks og pukkellaks på Svalbard	AKVAPLAN-NIVA AS	A	2	768 900
23/35	Tilgjengeliggjøring av frosset arkeologisk gjenstandsmateriale	STIFTELSEN SVALBARD MUSEUM	C	3	1 001 200
23/38	Energiutredning basert på sirkulær bruk av avløpsvann	VILL ENERGI AS	A	4	195 000
23/39	Bærekraftsuka	LONGYEARBYEN LOKALSTYRE	D	2	212 800
23/40	BIG deal: Communicating science in the field	UNIVERSITETSSENTERE T PÅ SVALBARD AS	D	2	406 300
23/41	Miljøgifter i innsjøen Hajern i Signehamna som følge av tysk radiostasjon	AKVAPLAN-NIVA AS	A	2	179 000
23/42	Svalbardlaks - genetisk sporing og elektronisk merking	STIFTELSEN NORSK INSTITUTT FOR NATURFORSKNING NINA	A	2	490 000
23/44	ENØK Skytterbane	LONGYEARBYEN JEGER OG FISKERFORENING	D	0	40 000
23/47	Registrering og vedlikehold av Ny-Ålesund museumssamling	KINGS BAY AS	C	3	100 000
23/51	Prosjekt Forlandet	SVALBARD TURN IDRETTSKLAG	B	4	400 000
23/53	SVALMAP	NORSK POLARINSTITUTT	C	3	1 298 000
23/54	Digitalisering av stedfesta informasjon om fugl på Svalbard for hovedsakelig perioden 1993-2008	BIRDLIFE NORGE AVDELING SVALBARD	D	0	200 000
23/55	SMILERS	NORSK POLARINSTITUTT	A	2	984 800
23/57	Hydroclim: Environmental monitoring in Linnedalen in a warming hydroclimate regime	UNIVERSITETSSENTERE T PÅ SVALBARD AS	A	2	547 920
23/58	SHRUBS IN THE RAIN: Impact of future heavy rainfall on a keystone Svalbard shrub	Plant Ecology & Nature Conservation Group - Wageningen University & Research	A	2	87 500
23/59	Fra manuell til maskinell overvåkning av svalbardrype	STIFTELSEN NORSK INSTITUTT FOR NATURFORSKNING NINA	A	2	478 070

23/60	Bruk og gjenbruk til siste flis	ALT I 3 AS	A	4	173 000
23/61	Levels of emerging and legacy toxic contaminants in the Svalbard reindeer	UNIVERSITETSSENTERE T PÅ SVALBARD AS	A	2	175 000
23/62	Utvidelse av prosjektet Skjeletter i skapet, del 1 (CLIMARCH): Osteologiske analyser Jensenvantet	STIFTELSEN NORSK INSTITUTT FOR KULTURMINNEFORSKNING	C	2	550 000
23/63	Prosjektstilling klima- og miljøjournalist	SVALBARDPOSTEN AS	D	2	500 000
23/65	Legacies from the past, risks of mining remains for Arctic wildlife.	Wageningen University	A	2	132 000
23/66	Anskaffelse av utstyr for å resirkulere asfalt lokalt på Svalbard	LNS SPITSBERGEN AS	D	4	500 000
23/68	Klimakutt 3: Karbonregnskap på aktiviteter	VISIT SVALBARD AS	A	2	220 000
23/71	Barnebok om forskning i Arktis	ARCTIC STORM AS	D	2	102 000
23/72	Fra vintertid til sommertid – når ender vårknipa for svalbardreinen?	NORGES MILJØ- OG BIOVITENSKAPELIGE UNIVERSITET (NMBU)	A	2	470 052
23/73	Long term fate and behaviour of oil in an Arctic shoreline	SINTEF OCEAN AS	A	2	250 000
23/75	Opprydding av løse gjenstander ved daganleggene gruve 5 og 6 som kan utgjøre fare for omgivelsene.	STIFTELSEN SVALBARD MUSEUM	B	4	100 000
23/79	Nordpolen i dag	NORTH POLE EXPEDITION MUSEUM AS	B	4	250 100
23/81	Sirkulærøkonomi: Kartlegging- og bedre utnyttelse av avfallsstrømmene i Longyearbyen	LONGYEARBYEN LOKALSTYRE	A	5	350 000
23/83	Tracking Atlantic salmon during its marine phase in Svalbard	NORCE NORWEGIAN RESEARCH CENTRE AS	A	2	602 500
23/87	Enhanced Science Outreach and Weather Observations in Longyearbyen	UNIVERSITETSSENTERE T PÅ SVALBARD AS	A	2	513 640
23/88	Utbedring av umotoriserte sommertraseer i lokalmiljøet	ARCTIC HUSKY TRAVELLERS AS	D	1	100 000
22/28	Resykkeleringsworkshop (tilleggsbevilling)	Svalbard Resykkeleringsworkshop	D	5	250 000
SUM					18 106 805

* Svalbardmiljøloven §98 punkt A-D: a. Undersøkelser og tiltak for å kartlegge og overvåke miljøtilstanden, årsaker til miljøpåvirkning og miljøvirkninger av virksomhet, b. gjenoppretting av miljøtilstanden, c. Tilskudd til skjøtsel, vedlikehold og granskning av kulturminner så langt dette ikke kan ventes dekket av den ansvarlige, d. Informasjons-, opplærings- og tilretteleggingstiltak.

** Tildelingsbrev 2023, prioriteringer: 1-bidrar til at reiselivet på Svalbard er i tråd med miljømålene for Svalbard og kanaliseres til områdene rundt de større lokalsamfunnene i Isfjorden-området, 2- øker kunnskapen om miljøpåvirkningen på naturmiljøet og kulturminner som følge av klimaendringer og menneskelig aktivitet på Svalbard, 3-fremmer tiltak for å ivareta kulturminner, 4- bidrar til forebygging og reduksjon av forurensning, avfall og marin forsøpling, 5-fremmer sirkulær økonomi.

Ferdigstilte prosjekter 2023

Prosjekter som får innvilget støtte fra Svalbards miljøvernfond får 2 års gjennomføringsfrist. Prosjektene som skulle hatt arbeidsfrist i 2023 ville blitt tildelt midler i 2021. På grunn av pandemien ble det ikke tildelt midler

fra Svalbards miljøvernfond i 2021, ingen prosjekter har dermed arbeidsfrist i 2023. Arbeidsfristen for samtlige prosjekter både fra vårens og høstens søknadsrunde er tidligere satt til 31.12, og i henhold til forskrift om tilskudd fra Svalbards miljøvernfond (FOR-2007-04-30-599) skal sluttrapport foreligge senest tre måneder etter at tiltaket er gjennomført. Det har dermed vært en utfordring at sluttrapportene ikke har vært levert tidlig nok slik at man har rukket å få med resultatene i årsrapporten. Prosjektene har fra og med 2022 fått arbeidsfrist i slutten av november, noe som vil medføre at sluttrapportene heretter skal leveres tidligere, og dermed være levert tidsnok til å komme frem i årsrapporten. Dette vil være synlig i årsrapporten fra 2024.

I 2021 mottok fondet 19 søknader totalt, men det ble ikke tildelt midler fra Svalbards miljøvernfond.

Siden det ikke er tildelt midler i 2021, er det ingen prosjekter å rapportere på styringsparameter nr. 2

- *Oversikt over gjennomføring av prosjekter, innen hver kategori ihht Svalbardmiljøloven § 98, og knyttet opp imot prioriteringene:*
 - a) *innenfor tidsfristen på 2 år*
 - b) *som innvilges forlengelse*
 - c) *som trekkes eller ikke gjennomføres*

Oppfølging av eldre prosjekter som har fått utsatt arbeidsfrist:

Det er pr. 31.12.2023 8 prosjekter fra perioden 2017-2020 som har utløpt arbeidsfrist, men som ikke er avsluttet. Fondet har kontakt med prosjektleder og følger opp disse tett.

Eksempler på ferdigstilte prosjekter i 2023

Resultatet av fondets tildelinger er sjelden synlig samme år som tilsagnet gis. Det er derfor naturlig å nevne noen av de mange prosjektene som er avsluttet og rapportert i denne perioden.

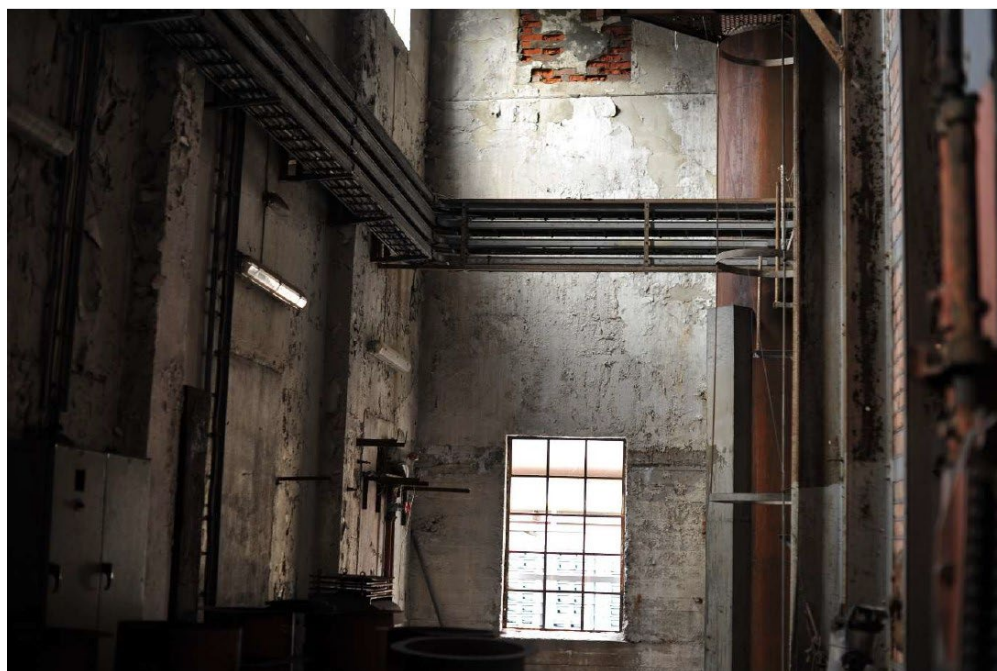
Prosjektnummer 20/73: FOSSIL – Longyearbyen Lokalstyre

Det har blitt gjennomført reparasjon av mange vinduer som sikrer bygget mot vær og vind, men også slipper inn naturlig lys. Målet er å skape et sted der man tar vare på viktig historie og kulturminner og samtidig ta det i bruk. På lengre sikt vil stedet kanskje kunne formidle viktige budskap om historie, klima og miljø til de som besøker det gamle kraftverket.

Det har blitt gjort noe tilrettelegging for omvisning av mindre grupper med guide og det har blitt gjennomført noen arrangementer og omvisninger som har blitt relativt godt besøkt. Erfaringene fra utstillinger, omvisninger og andre kulturelle arrangementer i bygget samt erfaring med godt samarbeid mellom ulike aktører kan danne grunnlag for videre bruk av bygget etter oppgraderinger og sikkerhetstiltak.

Mye av arbeidet har vært rettet inn mot istandsetting av vinduer, men samarbeidet og dialog med ulike fagfolk, kunstnere, ansatte ved energiverket ol. har vært med på å utvikle prosjektet. Utstillinger og arrangementer har også skapt fine møteplasser mellom kunstnere og lokalbefolkningen.

Det gjenstår mye arbeid og oppgraderinger før man kan ta bygget i mer ordinært bruk, men de positive erfaringene vi har hatt fra prosjektet kan være viktige for videre utvikling av ny bruk av bygget.

Prosjektnummer 19/129: NanoCarriers Svalbard - NIVA

Svalbard er en øygruppe langt nord i Arktis med få store direkte forurensningstilførsler. Selv om plast og organiske miljøgifter hovedsakelig transporteres til Svalbard gjennom luft- og havstrømmer finnes det også lokale kilder. NIVA hadde i dette prosjektet som mål å evaluere det potensielle bidraget fra lokale kilder som f.eks. avløpsvann til forurensning i sjøen. Dette ble gjort ved å screene for tilstedeværelse av mikroplast i vann og sedimenter i Adventfjorden og i avløp fra Barentsburg og Longyearbyen.

Mikroplast ble analysert ved bruk av en pyrolysegasskromatograf koblet til en massespektrometer (pyroGC/MS). I sedimentprøvene fra Adventfjorden ble en ny ekstraksjons-strategi testet for å ekstrahere plasttilsetningsstoffer og andre hydrofobe organiske forurensninger fra sedimentet. Spor av plast ble funnet i noen av vann- og sedimentprøvene. Det var indikasjoner på polyvinylklorid (PVC) i mange prøver. Selv om det kan være en reell tilstedeværelse av PVC-mikropartikler, kan dette også være forårsaket av kullpartikler som er til stede på Svalbard, noe som kan forstyrre påvisning og kvantifisering av PVC ved bruk av pyroGC/MS. Den globale miljøgiften heksaklorbenzen samt myknerene dibutylftalat, benzylbutylftalat og bis(2-etylheksyl) ftalat og UV-filteret etylheksylmetoksyccinnamat (EHMC) ble påvist i alle sedimentprøver.

De høyeste konsentrasjonene ble målt i prøvene tatt nærmest utslippspunktet av Longyearbyens avløp. Fraksjoner ansett som fritt tilgjengelige var i de fleste tilfeller under kvantifiseringsgrensene. For ftalater indikerer disse resultatene at disse myknerene kan være assosiert med plastpartikler som PVC og ikke lett ekstraherbare på andre måter enn med sterke ekstraksjonsmidler.

Prosjektnummer 19/65: Moving Coasts - UNIS

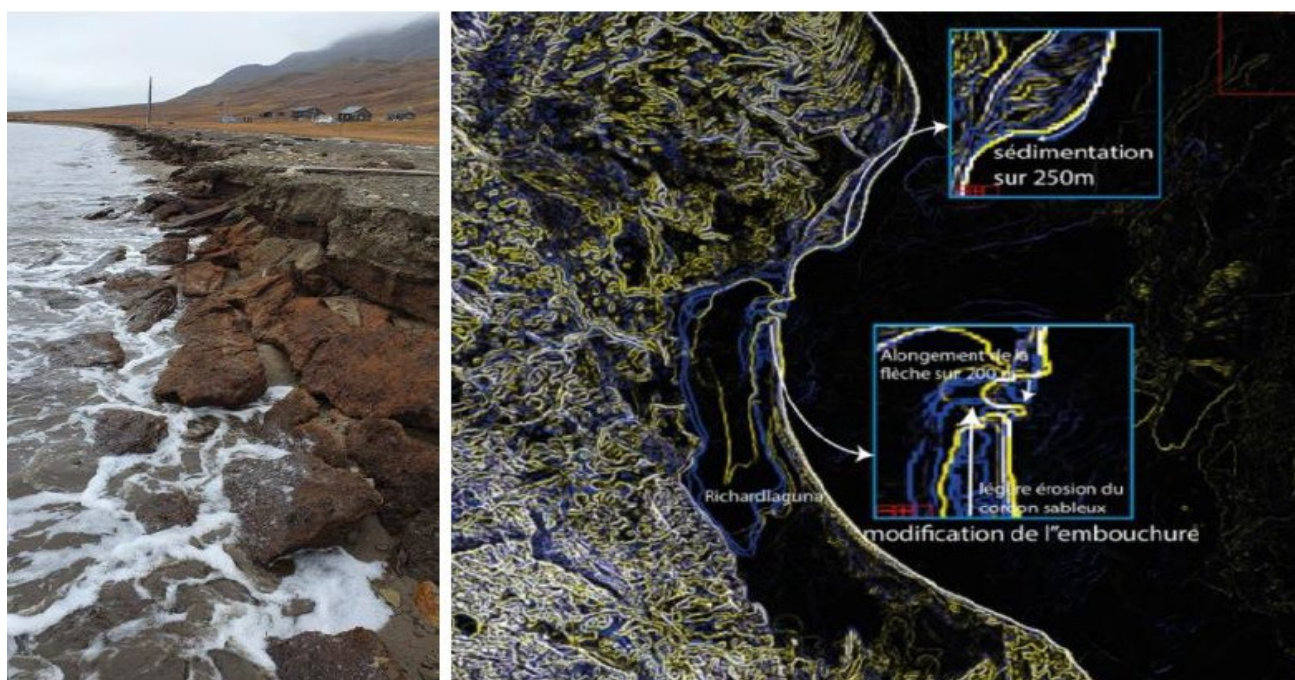
Kystlinjer er følsomme for det raskt skiftende arktiske klimaet og det observeres også raske endringer på Svalbardkysten. Foreløpig gjøres kvantitative målinger av kystlinjeendring på Svalbard kun på spesifikke lokaliteter, for det meste nær spesifikke objekter av interesse, mens mer fjerntliggende steder ikke overvåkes.

For Isfjorden-området ble det utviklet et kart over kystsone geomorfologi av Jensen & Rubensdotter (2020), som gjør det mulig å vurdere fysiske prosesser som påvirker strandlinjen. For andre deler av Svalbard fantes det ingen kvantitative eller kvalitative vurderingsverktøy før dette prosjektet, noe som førte til at forvaltning av fjerntliggende kulturarv eller naturmiljøer var avhengig av observasjoner ved sporadiske besøk.

Strandlinjeendring er også viktige indikatorer på endret bølgeklimate, hydrologi eller eroderbarhet (relatert til kortere frysesesong, mindre is- og snødekke) og relevante for sedimentproduksjonsrater og transport- og lagringsveier ved forurensning.

Målet med MovingCoasts-prosjektet var å bidra til å løse dette problemet ved å gjøre fjernmålingsverktøy tilgjengelig for overvåking av kystlinjeposisjon og kystnære endringer på Svalbard. Fra lokale observasjoner rundt Longyearbyen vet vi at kystlinjeendringer på cm til m skala/år og stor sidevariasjon over korte avstander er vanlig. Et sentralt trekk ved Svalbardkysten er kompleksiteten til koblede prosesser (f.eks. hydrologi, sedimenttilførsel og bølgevirkning) og høy sidevariasjon av kystprosesser. En studie fra Longyearvelva-deltaet viser sidevariasjon fra opptil 7 m erosjon på vestsiden av deltaet til 30 m vekst på østsiden av deltaet mellom 2009 og 2021 (Ottem, 2022). For at et fjernmålingsbasert verktøy skal være nyttig for ledelsesbeslutninger, må det ha en oppløsning som er bedre enn skalaprosessene på årlig skala, noe som er en utfordring hvis man bare sammenligner strandlinjer på satellittbilder.

Gjentatt overvåking av kystlinjeposisjon for hele Svalbard krever en metode som med høy presisjon kan isolere kystlinjen fra vann, snø, is, land og tidevann, verifikasjon gjennom feltobservasjoner og god forståelse for hvordan kystlinjen reagerer på prosesser som er vanlige på Svalbard. MovingCoasts-prosjektet har levert 1) en metode for å oppdage strandlinjen med m-skala nøyaktighet fra multispektrale satellittdata. Metoden er utviklet for et testområde i Forlandsundet og utvides for tiden til sentrale Spitsbergen. 2) Kystlinjekartlegging og kontrollposisjonering fra den nordøstlige delen av Prins Karls Forland. 3) Kartlegging og klassifisering av kystprosesser for kystlinjen for sentrale Spitsbergen fra ortofoto. Data vil være tilgjengelig via nettstedet <https://svalcoast.com> og etter hvert gjennom vitenskapelige publikasjoner.

Prosjektnummer 19/130: Marin forsøpling – mengder, kilder og transportveier - SALT

Marin forsøpling er en global utfordring og selv ikke avsidesliggende områder er uberørte. Både mikroplast og søppel er funnet flere steder i Arktis og havstrømsmodellering tilsier at en søppelgyre formes i Barentshavet, i tillegg til de mer kjente gyrene i Stillehavet, Atlanterhavet og det Indiske hav nærmere ekvator.

Vi lette etter bevis for denne gyren og langtransportert søppel i Barentshavet blant strandsøppel i Finnmark, på Novaja Semlja og Svalbard. Kysten av Øst-Finnmark og den nordlige spissen av Novaja Semlja ble registrert sommeren 2019 med henholdsvis 73 og 19 strender. Atlanterhavsstrømmen deler seg utenfor kysten av Troms og Finnmark: én arm går nordover til vestkysten av Svalbard og én arm går østover langs Finnmarkskysten for deretter å følge kysten av Novaja Semlja nordover. Det er her, utenfor nordvestkysten av Novaja Semlja, at søppelgyren er antatt å ligge.

Det er observert høyere konsentrasjoner av mikroplast i overflatevannet her, noe som støtter den teorien. Det er også denne østlige armen av Atlanterhavsstrømmen vi fulgte under registrering av strandsøppel i 2019. I en oppfølgingsstudie sommeren 2021 fulgte vi også den nordgående armen av Atlanterhavsstrømmen og registrerte strandsøppel langs sørkysten av Svalbard, både langs vestkysten av Spitsbergen, hvor Atlanterhavsstrømmen går forbi, og rundt Edgeøya, som ikke nås av Atlanterhavsvann.

Dersom langtransport av søppel (og ikke bare mikroplast) inn i Barentshavet med Atlanterhavsstrømmen er betydelig ville man forventet å se store mengder strandsøppel både langs Finnmarkskysten og på Novaja

Semlja, men mindre langs østkysten av Svalbard (Edgeøya) enn vestkysten. Men dette er ikke mønstrene som ble observert.

Novaja Semlja, i nærheten av den foreslåtte gyren, var mye mindre forurensert enn Finnmarkskysten. I tillegg var det ingen målbar forskjell mellom øst- og vestkysten av Svalbard. Dette antyder at lokale kilder til marin forurensning er viktigere i Barentshavet enn først antatt. Ettersom befolkningstettheten er lav, men fiskeriaktiviteten høy er det nærliggende å tenke at maritime kilder står for større utslipp enn landbaserte kilder. Dette støttes av en høyere andel fiskerirelatert søppel enn det globale gjennomsnittet. Det var også vesentlig mer kystnær fiskeriaktivitet langs Finnmarkskysten enn Novaja Semlja og Svalbard, selv om fiskeriaktivitet var generelt høy sør og vest i Barentshavet. Analyser av emballasje funnet på Svalbard og i Troms og Finnmark viser også at identifiserbare gjenstander ofte er av norsk og russisk opprinnelse.

For å få til en reduksjon av marin forurensning i Barentshavet er det derfor nærliggende å jobbe spesielt med maritim sektor i regionen. Samtidig må dette skje på en måte som anerkjenner utfordringene ved å jobbe i Arktis.

Foto: Marthe Larsen Haarr / SALT

Prosjektnummer 20/40: Informasjonstavler Fugler og dyr, Kyststien - Birdlife Svalbard

Birdlife Norge avd. Svalbard (LOFF) har fått midler til å utforme og sette opp informasjonstavler langs kyststien. Prosjektet er nå gjennomført og alle plakater er utplassert.

På grunn av pandemien gikk praktisk lokalt arbeid i rykk og napp. Arbeidet med å få produsert alle tegningene gikk fint og stort sett etter planen. Det samme med leveranser fra trykkeri.

Tilbakemeldinger fra publikum sier at de liker plakaten. At de er informative og at tegningene er vakre og troverdige. Plasseringen er langs Kyststien fra LoFFhuset til Bjørndalen, på bygninger, vindskjul og plassert på stolper av drivtømmer. For turgåere som beveger seg langs Kyststien, er plakaten en kilde til kunnskap om de vanligste dyreartene i det lokale miljøet. Det er grunn til å anta at dette bidrar til økt kunnskap om lokalt dyreliv. Vi registrerer at organisert turer for turister aktivt besøker informasjonspunktene.

Prosjektnummer 23/7 Prosjekt Isfjorden – Svalbard turn idrettslag (Aktiv i friluft)

Prosjekt Isfjorden gikk som planlagt. Det ble ryddet tre områder (Kapp Smith, Bohemanneset, Tundraodden) som var planlagt pluss ett ekstra (innsiden av Flinholmen i Ekmanfjorden). Til sammen ryddet man 22,5 kilometer kystlinje og fjernet 1,16 tonn søppel.

Å rydde inne i Isfjorden er ikke helt det samme som å rydde på Forlandet, men absolutt like viktig. Det er ikke alltid vekten/mengden som teller, men at man får dekket et område, skapt en oversikt og markere det som ryddet. Hele Prosjekt Isfjorden er registrert i Rent Hav hos Marfo.

I tillegg til det faktum at man har ryddet 22,5 km strandlinje og fjernet 1,16 tonn søppel, så ligger det også mye læring og informasjon i det som blir gjort. Med Aktiv i Friluft sine ryddeprosjekter så får man med fastboende som ser med egne øyne hvor alvorlig marint forurensning er, de forteller det gjerne videre. I tillegg opplyser man med info og bilder resten av Longyearbyen, og også fastlandet for å skape engasjement om viktigheten rundt det å skåne miljøet og rydde det du ser når du er ute og vandrer.

Noe som ikke har gått som planlagt i dette prosjektet, er uttesting av appen. Alle kursene ved UNIS den var planlagt uttestet i, ble kansellert på grunn av innreiserestriksjoner og krav om digitalundervisning under pandemien.

Strandrydding i Isfjorden

Prosjektnummer 19/73 Sjørøye: vandring i sjø – Akvaplan NIVA

Røye er eneste naturlige ferskvannsfisk som lever og reproducerer i vassdrag på Svalbard. Den er utbredt i en rekke vassdrag (150) på hele øyriket. Røye kan opptre i ulike former. Stasjonære fisk oppholder seg i innsjøen hele livet, mens den anadrome formen vandrer ut i marint miljø for å ta til seg næring.

Sjørøye er unikt for Svalbard og Nord-Norge og Norge har et spesielt ansvar for å ta vare på denne formen av røye gjennom god forvaltning. Det er i dag begrenset kunnskap om sjørøye på Svalbard både når det gjelder de ulike bestandenes størrelse (antall fisk og aldersfordeling), men også manglende kunnskap om den marine fasen. Oppdatert kunnskap om sjørøya på Svalbard er svært viktig for å kunne forvalte denne unike arten på en god måte. Hovedmålet med dette prosjektet er å øke kunnskapen om vandring og adferd til sjørøya på Svalbard ved bruk av telemetri. Resultatene vil gi svar på hvilke områder sjørøya benytter i marint miljø, når sjørøya vandrer ut og når den vandrer tilbake til vassdraget. Prosjektet hadde oppstart i 2021 og vil pågå til 2025. Resultatene fra 2021 er med i denne rapporten og i en masteroppgave fra 2022.

I 2021 ble det merket 90 sjørøyer fra fem ulike områder i Isfjorden. Det ble benyttet over 30 lyttebøyer som var spredt rundt i Isfjorden og i fire innsjøer. I den marine migreringsfasen brukte de fleste av individene (> 80 %) området nært elvemunningen, med dybdebruk nærmest utelukkende i øvre vannlag (0 – 3 m). Det ble også registrert sjørøye som vandret > 70 km i marint miljø, over åpent hav, langt fra kystlinjen (> 6 km). Resultatene fra 2022 og 2023 er under opparbeiding og vil bli publisert i en ny rapport i 2024.

Prosjektnummer 22/64 - Søppeltokt og mikroplast i havet og på land – Polarflokken Barnehage

Søppeltoktet ble gjennomført 15.06.2023 med 62 barn, foreldre og ansatte fra Polarflokken barnehage. Søppeltoktet gikk til Rundodden, hvor stranden ble ryddet for 88 kg søppel.

Gjennomføringen var svært vellykket. Barnehagen har tidligere erfaring med gjennomføring av søppeltokt. Vi merker stort engasjement hos barna, og ser at de snakker mye om søppeltoktet både i forkant og etterkant av turen. Barnehagen har høyt miljøfokus, og denne satsingen på opplæringen av barn mener vi er svært viktig for at barna skal bli engasjert i miljøvernarbeid og få gode holdninger i forhold til å ta vare på miljøet. Toktet er med på å ha felles fokus og mål sammen med barn, foreldre og ansatte, noe som virker veldig motiverende. Forarbeidet og gjennomføringen av søppeltoktet skaper økt engasjement og gir økt bevissthet i forhold til miljøvern, fokus på vern av dyreliv og konsekvenser av forsøpling i naturen. Se vedlagt rapport for mer informasjon om hvordan vi har jobbet.

Søpla ble kildesortert på stranda sammen med hovedansvarlige, barn og foreldre. Dette innbød til spennende og lærerike samtaler om hvilke skader den søpla vi fant kan gjøre på dyrelivet, og hvor lang tid det tar å bryte ned denne type søppel. Det var i hovedsak mye plast, garnkuler, tau, jern/metall og glass.

Stort engasjement blant barn, personal og foreldre i forkant, under og etter søppeltoktet skaper gode holdninger som gir stor miljøeffekt. Dette påvirker vårt ønske om å fortsette å ha fokus på å ta vare på Svalbards natur. Vi merker at barna minner oss på viktigheten ved å plukke søppel, selv på kortere turer i nærmiljøet.

Gjennom tiltak og aktiviteter i løpet av hele året, og spesielt i tiden før søppeltoktet, ser vi at personalet, barna og familiene deres har fått økt kunnskap og fokus på å bekjempe forsøpling. I år har vi fått økt kunnskap om skadevirkninger som microplast har i havet og på land.

Dette kommer til syne gjennom gode samtaler hvor barn selv får undre seg over egne erfaringer gjort når vi har tatt prøver av jordsmonn rundt barnehagen og undersøkt dette i mikroskop, samt erfaringer de gjør under søppeltoktet.

Barnehagen har laget en egen søppeltoktsang, som barn og personale øver på i forkant av søppeltoktet. Den synges med stor iver på båten hjem fra strandryddinga.

Ressursbruk

Fondets samlede ressursbruk fremgår av regnskapet. Styret mener løsningen med sekretariat hos Sysselmasteren er en god og kostnadseffektiv ordning som også bidrar til god kvalitet. Den administrative kostnaden er relativt uavhengig av søknadsmengden. Resultatene fra prosjektene er i all hovedsak gode og inntektene til fondet blir på en effektiv måte tilbakeført til natur- og kulturminnevern på Svalbard.

Styrehonorarer følger satser fastsatt i Statens personalhåndbok 10.14.2 Godtgjøring til leder, medlemmer og sekretærer i statlige utvalg. Klima og miljødepartementet har fastsatt timetall for godtgjøring av styrets medlemmer, hvor styreleder godtgjøres for 120 timer per år og øvrige styremedlemmer godtgjøres for 80 timer per år.

Fastboende på Svalbard kan få miljøavgiften refundert. Dette er en ordning som benyttes for en del reisende, men mange privatpersoner og bedrifter velger bevisst ikke å be om refusjon. Ordningen er relativt kostbar å administrere og utføres av Svalbard skattekontor etter avtale med Sysselmasteren som sekretariat. Innkreving av miljøavgift (kr 150,- pr. reisende) håndteres effektivt gjennom Avinor og Sysselmasteren. AECO (Association of Arctic Expedition Cruise Operators) leverer grunnlagstall for trafikk med cruisebåter som forlater Svalbard.

Tabell 12. Fordeling av driftsutgiftene i 2023.

Driftsutgifter	Kroner	%
Lønn sekretær *	2 989 993	64
Kontorleie, inventar, bolig, bil og utstyr		
Kjøp av eksterne tjenester **	1 033 979	22
Styrehonorar	247 960	5
Reiser, møter, kurs og representasjon	145 768	3
Annonser, kunngjøringer, annet	103 265	2
Refusjon gebyrinntekter	143 660	3
Totalt	4 394 622	100,0

* Faktura på tjenester fra Sysselmesteren inngår i lønn sekretær

** Tjenester fra Svalbard skattekontor, AECO, DFØ, Avinor,

Del IV. Styring og kontroll i virksomheten

Svalbards miljøvernfond har en oversiktlig struktur og arbeidsform, samtidig som det er høye krav til styring og kontroll i de ulike oppgavene som utføres. Fondet arbeider med dette på samme måte som Sysselmesteren for øvrig. Gode rutiner for innkreving av miljøavgift og andre inntekter samt korrekte utbetalinger til prosjektene er svært viktig. I dette ligger også en kontroll med at tilgjengelig økonomisk ramme ikke blir overskredet i drift og tildelinger av prosjektstøtte.

Måloppnåelse og resultat samsvarer med mål og krav satt for fondet. Dette er noe som kontinuerlig forbedres, og avvik forebygges og korrigeres gjennom veiledning i prosjektgjennomføring og rapportering. Effektiv ressursbruk er viktig både i egen drift og i vurderingen av hvordan tildelt støtte blir brukt. I enkelte prosjekter settes det særskilt krav til revisjonsberetning ved rapportering. Intern drift revideres årlig av Riksrevisjonen. Svalbards miljøvernfond er fullservice kunde hos DFØ og anvender i likhet med Sysselmesteren økonomiverktøyene Agresso og Contempus. Regnskap og rapportering avstemmes regelmessig, og økonomistyringen anses å være forsvarlig.

Det kan være risiko forbundet med bruk av tilskuddsmidler i de enkelte prosjektene, men dette forebygges gjennom regelmessig kontakt og rapporteringskrav. Etterskuddsbetaling bidrar til rett bruk av midlene og god rapportering. Gjennom etablert arbeidsdeling og gode prosesser i fondets drift har både styret og administrasjonen fokus på resultatoppfølging og kontroll i virksomheten.

Del V. Vurdering av framtidsutsikter

Svalbards miljøvernfond er vel etablert og et betydelig virkemiddel i miljøvernarbeidet på Svalbard.

Fondet har så å si alle inntekter knyttet til miljøavgift for reisende, endring av rammebetingelser i form av reduserte inntekter kan ha negativ innvirkning på fondets mulighet til å støtte prosjekter. Redusert inntekt knyttes til en reduksjon i antall passasjerer med fly eller cruiseskip, og koronapandemien har tydelig vist at fondet er sårbart for bortfall av inntekter når det er færre reisende. Redusert reisevirksomhet i seg selv vil derimot være et positivt klima- og miljøtiltak, både ved reduserte globale utslipp ved transport, og ved redusert belastning på natur og kulturminner på Svalbard.

God måloppnåelse avhenger av at fondet får inn søknader av god kvalitet, og at gjennomføringen blir i tråd med godkjente planer og betingelser. Antall søknader anses som tilfredsstillende, med unntak av de to siste årene hvor søknadstallet har vært redusert på grunn av koronapandemi. Raske klimaendringer, marin forsøpling og økt ferdsel er eksempler på faktorer som vil forsterke behovet for miljøtiltak, gjenoppretting, tilrettelegging og vedlikehold. Svalbards miljøvernfond vil være en viktig bidragsyter i dette arbeidet.

Del VI. Årsregnskap – Svalbards miljøvernfond

Ledelseskommentar til årsregnskapet 2023

Svalbards miljøvernfond er et statlig fond underlagt KLD og fører regnskap i henhold til kontantprinsippet, slik det også framgår av prinsippnoten til årsregnskapet. Fondet bidrar gjennom tildeling av prosjektstøtte til miljøverntiltak over hele Svalbard. Fondets inntekter er knyttet til antall reisende fra Svalbard og vil variere i takt med reiseaktiviteten. Alle tildelinger som skjer innenfor et år baserer seg på inntekter samme år, så fondets midler består av tildelte men ikke utbetalte tilskudd. Midlene brukes til skjøtsel, vedlikehold av kulturminner, informasjons- og opplæringstiltak og prosjekter med formål å undersøke eller gjenopprette miljøtilstanden. Hovedprioritet er gjennom tildeling av prosjektstøtte å bidra til tiltak som direkte og indirekte bidrar til å beskytte og bevare Svalbards særpregede villmarksnatur og kulturminner som grunnlag for opplevelse, kunnskap og verdiskapning.

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra KLD til Svalbards miljøvernfond i instruks om virksomhets- og økonomistyring. Etter 2 år med reduserte inntekter grunnet pandemien er reiseaktiviteten tilbake på et mer normalt nivå og dette gjenspeiles i fondets inntekter og utgifter. De lave driftsutgiftene under pandemien skyldes at sekretariatet gjorde andre oppgaver for Sysselmesteren, derfor betalte Sysselmesteren en større andel av lønn og kostnader for sekretæren. Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av fondets tildelinger, regnskapsførte utgifter og inntekter.

Regnskapsførte utbetalinger er i hovedsak ikke knyttet til tildelingene i regnskapsåret, men tildelinger fra vanligvis de to foregående år. Prosjekter kan forlenges etter søknad eller fullføres tidligere enn planlagt, noe som gjør at utbetalingene ikke kan periodiseres etter innvilget år. Fondet utbetaler tilskudd i takt med dokumentert forbruk i prosjektene. Komplette sluttrapportering fra prosjekter skal være mottatt av fondet før det gjennomføres sluttutbetaling. Det er vanskelig å si noe om utviklingen av utbetalingene da dette er knyttet til de ulike prosjektenes arbeidsperiode.

Alle bundne midler fremgår av note 4.

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for fondet. Revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2024.

Oslo / Longyearbyen 15. mars 2024.

Oppstilling til bevilgningsrapportering

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2023				
Beholdninger rapportert i likvidrapport		Note	Regnskap 2023	
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank			38 982 680	
Endringer i perioden			2 756 257	
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank			41 738 937	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)				
Konto	Tekst	Note	2023	2022
641405	Ordinære fond (eiendeler)		41 738 937	38 982 680
811405	Beholdninger på konto(er) i Norges Bank		41 738 937	38 982 680
				Endring
				2 756 257

Prinsippnote til årsregnskapet – oppstilling av bevilgningsrapporteringen for Svalbards miljøvernfond

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2019 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Note A Tildelinger av midler til Svalbards Miljøvernfond i regnskapsåret				
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Årets tildelinger
1 472	1472 Svalbard Miljøvernfond	50	Overføringer til Svalbard miljøvernfond	15 000 000

Svalbards miljøvernfond er opprettet med hjemmel i lov om miljøvern på Svalbard 15.06.2001 nr. 79 § 98. Det er fastsatt en egen forskrift for fondet. Fondsmidlene skal brukes til prosjekter og tiltak som har som formål å beskytte miljøet på Svalbard. Fondet er avgiftsfinansiert og får inntektene fra miljøavgift, jakt- og fiskegebyr osv.

Betalingsformidling skjer gjennom statens konsernkontoordning og likvidene oppbevares på oppgjørskonto i Norges Bank. Beholdninger på oppgjørskonti overføres til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen:

Øvre del av oppstillingen viser hva som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser fondets saldo og likvidbevegelser på fondets oppgjørskonto i Norges Bank. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser som fondet er oppført med i statens kapitalregnskap vises i oppstillingens nedre del.

Det er utarbeidet en egen prinsippnote til fondsregnskapet.

Note 1 til bevilgningsrapportering:

Svalbards miljøvernfonds regnskap føres i to adskilte firmaer med egne bankkonti. Innbetalinger de siste dagene i desember hvert år rekkes ikke å bli overført fondsregnskapet. Dette er samme beløp som i S-rapporten står som UB mellomværende i statsregnskapet.

Fondsregnskap

Oppstilling av resultat for Svalbard Miljøvernfond 2023	Note	2023	2022	2021
Overføringer til fondet				
Innbetaling av miljøgebyr, skatter, gebyrer	1	18 665 152	15 762 588	5 785 611
Sum overføringer til fondet		18 665 152	15 762 588	5 785 611
Overføringer fra fondet				
Utbetalinger av tilskudd	2	11 244 273	9 091 524	10 059 658
Driftsutgifter	3	4 394 622	1 491 033	1 130 758
Drift av refusjonsordningen		270 000	540 000	0
Sum overføringer fra fondet		15 908 895	11 122 557	11 190 416
Periodens resultat		2 756 257	4 640 031	-5 404 805
Disponering av resultat				
Overføring av periodens resultat til opptjent fondskapital		2 756 257	4 640 031	-5 404 805
Oppstilling av balanse for Svalbard Miljøvernfond 2023				
Eiendeler				
Oppgjørskonto i Norges Bank		41 738 937	38 982 680	34 342 648
Sum Eiendeler		41 738 937	38 982 680	34 342 648
Fondskapital				
Opptjent fondskapital	4	41 738 937	38 982 680	34 342 648
Sum Fondskapital		41 738 937	38 982 680	34 342 648

Prinsippnote til årsregnskapet – oppstilling av fondsregnskapet for statlige fond

Fondsregnskapet tilsvarer oppstillingen av virksomhetsregnskapet i årsregnskapet for statlige virksomheter. Fondsregnskapet er utarbeidet etter kontantprinsippet. Det innebærer at inntektene (overføringer til fondet) vises i oppstillingen av resultatet når de er innbetalt. Utgifter (overføringer fra fondet) vises i oppstillingen av resultatet når de er utbetalt.

Resultatoppstillingen inneholder alle overføringer til og fra fondet i regnskapsåret. Periodens resultat er forskjellen mellom overføring til fondet og overføring fra fondet og resultatet viser netto endringer i fondskapitalen.

Noter til fondsregnskapet

Note 1

Alle som reiser fra Svalbard må betale en miljøavgift på 150 kroner. Avgiften blir automatisk lagt på flybilletter og cruisebilletter av fly- og cruiseselskapene. Størsteparten av inntektene til fondet i 2023 kommer fra reisende med fly (93,3%), skipstrafikk stod for ca. 5,5 prosent av fondets inntekter i 2023. En del av fakturagrunnlaget for cruisetrafikk kommer inn sent på året, og det er en del utestående som vil komme med på årsregnskapet for 2024. Ca. 1,2 % av inntektene kom fra salg av jakt- og fiskekort og private tilreisende..

Note 2:

Utbetalingen av tilskudd skjer etter sluttført prosjekt, eller ved anmodning om delutbetaling. Prosjektene har i utgangspunktet 2 års arbeidsfrist, men denne kan forlenges etter søknad. Utbetalingen vil omfatte alle avsluttende prosjekter uavhengig av hvilket år de har fått innvilget tilskuddet.

Note 3:

Driftsutgiftene for 2023 omfatter kostnader fra Sysselmesteren for både 2022 og 2023 da faktura for 2022 ikke ble mottatt før årsskifte se årsrapport 2022.

Note 4:

Fondet har tildelt kr 30 368 729 i tilskudd som ikke enda er utbetalt